

7256 Sayılı Yapılandırma Kanunu'nun Madencilik Sektöründe Uygulanması

Av. Prof. Dr. Mustafa TOPALOĞLU-Av. İsmail TOPALOĞLU

I. Giriş

Türkiye'nin içinde bulunduğu mevcut ekonomik durum ve Covid-19 pandemisi neticesinde vergi mükelleflerinin tahakkuk eden vergi borçlarını ödeyemedikleri yahut ödemekte ciddi sıkıntı çektikleri şu dönemde, başta 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamında doğan vergi borçları ve diğer bazı kamu alacaklarının yapılandırılması zarureti doğmuştur. İşte 7256 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun bu koşullarda 17.11.2020 tarih ve 31307 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Toplamda 46 maddeden oluşan 7256 sayılı Torba Kanun'da 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na takip edilen kamu alacakların tahsiline ilişkin yapılan düzenlemeler başta olmak üzere Maden Kanunu'ndan doğan Devlet Hakkı bedellerinin ve idari para cezalarının yapılandırılması mümkün hale gelmiştir. Hatta yapılandırmanın adeta kapsamı genişletilerek taksitlendirme imkânı dahi getirilmiştir.

II. Kapsam

1) Tahsil İçin Vergi Dairelerine İntikal Ettirilen Devlet Hakları

7256 sayılı Kanun m.1/a/3 hükmünde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun (AATÜHK) kapsamında takip edilen asli ve fer'i kamu alacakları hakkında uygulanacağı hüküm altına alınmıştır. 3213 sayılı Maden Kanunu m.13/III fıkrasında, *"Tahakkuk eden ve ödenmeyen Devlet hakları 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edildiği"* açıkça ifade edildiğinden ruhsat sahipleri tarafından her yıl haziran ayının son gününe kadar MAPEG'in hesabına yatırılması gereken Devlet Hakkı bedelleri 7256 sayılı Kanun kapsamında yapılandırmaya tabidir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından 7256 sayılı Kanun'un uygulanmasını göstermek için çıkarılan 27.11.2020 tarih ve 31317 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin 7256 Sayılı Kanun Genel Tebliğ (Tebliğ)'de 7256 sayılı Kanun m.1/a/3 hükmünden ne anlaşılması gerektiği detaylı şekilde belirtilmiştir. Zira 7256 sayılı Kanun metninde Devlet Hakkı ibaresi geçmemektedir. Tebliğ'in I B (c) maddesinde açıkça *"4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanununa istinaden alınan Devlet hakkı bedelleri, ...gibi alacaklardan vergi dairelerine takip için intikal etmiş olanlar girmektedir."* denilmektedir. Bu hükümlerle madenlerden alınan Devlet haklarının açıkça 7256 sayılı Kanunla yapılandırmaya tabi alacaklar içinde olduğu açıkça ifade edilmiştir.

Yine, MAPEG'in resen tarh ettiği ya da eksik bularak ödenmesini ruhsat sahibinden istediği Devlet hakkı ödemeleri de 7256 sayılı Kanun kapsamındadır. İster resen tahakkuk ettirilsin isterse beyanname üzerine tahakkuk ettirilsin bütün Devlet haklarının yukarıdaki Tebliğin I B (c) maddesindeki şartı sağlaması gerekir.

Esasen Maden Kanunu'nun 13. maddesinin 3. fıkrasında yer alan düzenleme ile Devlet Haklarının 7256 sayılı Kanun ile bağdaştığını ve bu Kanun kapsamında değerlendirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Tebliğ ile getirilen açık hükmün bu hususu netleştirmesi ise isabetli olmuştur. Netice itibarıyla Maden Kanunu'ndan doğan kamusal alacak niteliğindeki Devlet Hakkı bedelleri açısından 7256 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacaktır.

Devlet haklarının yapılandırmasının ön şartı, 7252 sayılı Kanun'un yürürlük tarihi olan 17/11/2020 tarihi itibarıyla vadesi gelmiş ya da vadesi geldiği halde ödeme süresi gelmemiş olması şarttır. İkinci şart da aşağıda idari para cezaları ile ilgili olarak ayrıntılı incelendiği gibi Devlet hakkı alacağının 7252 sayılı Kanun'un yürürlük tarihi itibarıyla kesinleşmiş olması gerekir.

2) Tahsil İçin Vergi Dairelerine İntikal Ettirilmeyen Devlet Hakları

Tebliğin I B (c) maddesinde Devlet haklarının “*vergi dairelerine takip için intikal etmiş olanlar(i)*” bakımından 7256 sayılı Kanunun uygulanacağı ifadesi yer almaktadır. Buna göre, MAPEG tarafından vadesi ve ödeme süresi dolmuş olsa bile MAPEG tarafından 6183 sayılı Kanun'a göre tahsil için vergi dairelerine intikal ettirilmemiş olan Devlet hakları için tahsil vergi dairesine yapılandırma için başvurulması mümkündür. Böyle bir durumda kendisine başvuru yapıldığı tahsil vergi dairesi ilgili belgeleri MAPEG'den talep edecek ve şartları taşıyorsa ruhsat sahibini yapılandırmadan yararlandıracaktır.

3) 2019 Yılı Devlet Haklarının 7256 Sayılı Kanun Kapsamında Yapılandırılması İmkânı

Yeni Koronavirüs (COVID-19) salgını yönelik alınan tedbirler kapsamında MAPEG'in 21/04/2020 tarihli Mücbir Sebep Gereği Alınan Tedbirler Hakkında Önemli Duyuru başlığı ile yayımladığı yazının 5 numaralı bendinde, Maden Kanunu'nun 14 üncü maddesi gereğince Haziran ayı sonuna kadar ödenmesi gereken 2019 yılı Devlet Hakkı'nın ödenmesine 28/12/2020 tarihine kadar süre tanındığı belirtilmiştir. Dolayısıyla Yasanın verdiği yetkiyle ödemesi ötelenen Devlet haklarına bu süreçte faiz işlememektedir.

Yapılandırma Tebliğinin I-A-1 maddesine göre beyanname ile tahakkuk eden vergilerde (konumuzla ilgili Devlet haklarında) 7256 Kanun'un uygulanma imkânı olduğu belirtilmiştir. Tebliğin II B 3 maddesinde “*7256 sayılı Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde, Kanunun yayımlandığı 17/11/2020 tarihi itibarıyla kesinleştiği halde ödeme süresi henüz geçmemiş bulunan alacaklar için de Kanun hükmünden yararlanılabileceği*” ifadesine yer verilmiştir.

3213 sayılı Maden Kanunu'nun 29.maddesi hükmü gereği 2019 yılı Devlet haklarının 30 Nisan 2020 tarihi sonuna kadar beyan edilmesi gerekiyordu. Ancak MAPEG, 21/04/2020 tarihli genelgesiyle mücbir sebep nedeniyle işletme faaliyet raporunun da 30/09/2020 tarihine kadar ertelemişti. Bu nedenle, işletme raporuyla birlikte tahakkuk eden Devlet hakkını 30/04/2020 tarihine kadar ya da süre uzatımından yararlanarak 30/09/2020 tarihine kadar MAPEG'e sunan ruhsat sahipleri, Devlet hakkı beyanında bulunmuş olmaktadırlar. Beyanname ile birlikte Devlet hakkı ödeme borcu da doğmuştur. Ancak doğmuş bulunan Devlet hakkının kanuni ödeme süresi, MAPEG, 21/04/2020 tarihli genelgesiyle 30/06/2020 tarihinden 28/12/2020 tarihine ötelenmiştir. Bu nedenle yasal süresi içinde beyanname ile 7256 sayılı Kanun'un yayım tarihi 17/11/2020 tarihinden önce doğmuş 2019 yılı Devlet

haklarının henüz ödeme süresi gelmemişse de aşağıda açıklanacak kesinleşme şartının sağlanması halinde Yapılandırma Tebliğinin II B 3 maddesi hükmüne göre yapılandırılması mümkündür.

2019 yılı Devlet haklarının ödeme süresi dolmadığından henüz tahakkuk etmiş faizi bulunmamaktadır. Bu nedenle yapılandırmaya sadece Devlet hakkının aslı girecektir.

Ancak bu söylenenler süresi geçmiş olsa bile 17/11/2020(bu tarih dahil) itibariyle işletme faaliyet raporuyla Devlet hakkı beyannamesi veren ruhsat sahipleri açısından geçerlidir.7256 sayılı Kanun'un belirtilen bu yayım tarihinden sonra Devlet hakkını MAPEG'e beyan edenler, 2019 yılı Devlet hakkını yapılandırma hakkından mahrum kalacaklardır.

4) Tahsil İçin Vergi Dairelerine İntikal Ettirilen ve Maden Kanunu'na Göre Kesilmiş İdari Para Cezaları

7256 sayılı Kanun m.1/(2) fıkrasında, 31/08/2020 (bu tarih dahil) tarihinden önce 3213 sayılı Maden Kanunu gereğince kesilen idari para cezaları 31/08/2020 tarihinden (bu tarih dâhil) önce verilen idari para cezalarının bu Kanun kapsamına gireceği öngörülmüştür.

İdari para cezasının kapsamı Devlet Hakkı bedellerinden farklı olarak Tebliğ'de tek tek sayılmamıştır. Tebliğ'in I B (b) hükmünde 7256 sayılı Kanun kapsamına girmeyen idari para cezaları sayılmıştır. İlgili hükümde yalnızca 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu, 4207 sayılı Tütün Ürünlerinin Zararlarının ve Kontrolü Hakkında Kanun kapsamında ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (III) numaralı cetvelde listelenen bağımsız idari otoriteler (düzenleyici ve denetleyici kurumlar) tarafından verilen idari para cezalarının 7256 sayılı Kanun'un uygulama alanına girmeyeceği belirtilmiştir.

Ruhsat sahipleri veya rödovansçı sıfatıyla madencilik faaliyetlerinde bulunan kişilere verilen idari para cezalarının kaynağı 3213 sayılı Maden Kanunu'dur. İdari para yaptırımını tesis eden kamu kurumunun MAPEG olduğu ve 5018 sayılı Kanun'un ekli (III) numaralı cetvelinde MAPEG'in yer almadığı göz önüne alındığında, Maden Kanunu'na göre verilen her türlü idari para cezasının 7256 sayılı Kanun'a göre yapılandırma kapsamında değerlendirileceği açıktır. Kanaatimizce Kanun Koyucunun Devlet Hakkı ve Maden Kanunu gereği verilen idari para cezalarını birlikte yapılandırma kapsamına alması yerinde olmuştur. Zira bu iki kamusal alacak kalemlerinin yalnızca biri 7256 sayılı Kanun kapsamında dahil edilseydi Kanun'un getiriliş amacına aykırı ve Maden Kanunu'nun bütünlüğüne aykırı bir düzenleme yapılmış olurdu.

a) İdari Para Cezasının Verilme Tarihi

Öte yandan Tebliğ'in I B (b) maddesinin son paragrafında idari para cezalarının yapılandırma şartı belirtilmiştir. Buna göre MAPEG tarafından verilen idari para cezalarının 7256 sayılı Kanun kapsamında yapılandırılabilmesi için söz konusu cezaların MAPEG tarafından 31/08/2020 tarihinden önce ve bu tarih dahil olmak üzere verilmiş olması şarttır.

b) İdari Para Cezasının Kesinleşmiş Olma Şartı

Tebliğ'in aynı paragrafında idari para cezaları açısından yapılandırmanın diğer şartlarını ise kesinleşme oluşturmaktadır. 7256 sayılı Kanun'un yayım tarihi olan 17.11.2020 tarihi itibarıyla kesinleşmiş idari para cezaları yapılandırma kapsamına girmektedir.

c) Madenle İlgili İdari Para Cezalarının Kesinleşme Anının Tespiti

3213 sayılı Maden Kanunu uyarınca verilen idari para cezaları, 28.02.2019 tarihinde yürürlüğe giren 7164 sayılı Kanundan önce 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'na tabi idi. Dolayısıyla hala yargılaması devam eden 28.02.2019 tarihinden önce verilen idari para cezaları, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27(1) maddesi hükmüne göre süresi içinde sulh ceza mahkemesine başvurulmaması halinde kesinleşir.

Söz konusu idari para cezalarının 7164 sayılı Kanun'dan sonra görevsizlik kararıyla yargılamaları 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanuna göre devam etse de kanunların geriye yürümemesi ilkesine göre yargılamanın kesin hükümle son bulmasına kadar kesinleşmemektedirler.

28.02.2019 tarihinden sonra verilen madenle ilgili idari para cezaları ise, 7164 sayılı Kanun'un 13. maddesi ile değişik 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 13. maddesinin 3. Fıkrasında yer alan, "*İdari para cezalarına karşı otuz gün içinde idare mahkemelerinde dava açılabilir. Verilen idari para cezalarına karşı yargı yoluna başvurulması takip ve tahsilatı durdurmaz.*" hükmü gereği yargı yoluna da başvurulsa da kesin ve yürütülebilir idari işlem niteliğindedir. Bu tür idari para cezaları hakkında idari işlemlerin kesinliği karinesinden yararlanılmaktadır. Bu tür idari para cezasının iptali için idari yargıya başvurulmuş olması halinde Hazine ve Maliye Bakanlığı'na bağlı tahsil daireleri tarafından 6183 sayılı Kanun'a göre yine idari para cezasının tahsilatı yapılabilmektedir.

Tebliğ'in I-A-1 maddesinde kesinleşme kavramı "*Bir alacağın kesinleşmesi, alacağın varlığının hukuk düzeninde ihtilaflı olmaması veya ihtilaflı hale gelme olasılığının kalmamasıdır.*" şeklinde ifade edilmektedir. Aynı maddenin (b) alt bendinde "*idari para cezalarının kesinleşmiş olacak olabilmeleri için idari yaptırım kararlarına karşı süresi içerisinde dava açılmaması veya dava açılmış olmakla birlikte yargılama aşamalarının son bulması gerekmektedir. Ancak, 10/6/1983 tarihli ve 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu, 18/1/1984 tarihli ve 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun ve 23/5/1987 tarihli ve 3376 sayılı Anayasa Değişikliklerinin Halkoyuna Sunulması Hakkında Kanun gereğince verilen idari para cezaları hakkında dava yolu bulunmadığından, bu idari para cezaları verildikleri tarih itibarıyla kesinleşmektedir.*" denilmektedir. Buna göre, 7164 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 28.02.2019 tarihinden sonra verilen ve kesin yürütülebilir işlem niteliğinde olsa bile madenle ilgili idari para cezalarına karşı 30 gün içinde idari yargı yerlerinde dava açma imkânı vardır. İdari yargı yerleri, yargılamasını yaptıkları madenle ilgili idari para cezası alacağını idare, bölge idare mahkemesi ya da Danıştay aşamasında geçersiz kılarak tamamen ya da kısmen iptal edebilirler. Bu durumda söz konusu idari para cezasının varlığı ihtilaflı olduğundan, Tebliğ anlamında verildiği anda kesinleşmiş olacak niteliğinde değildir. Tebliğ, 2839, 2972 ve 3376 sayılı Kanunlarda olduğu gibi yargı yolu kapalı idari para cezalarını verildiği anda kesinleşmiş kamu alacağı olduğunu açıkça ve örnek göstererek belirtmektedir.

Bu durumda 7256 sayılı Kanunun yayım tarihi olan 17/11/2020 tarihinden 30 gün önce verilmiş (18.10.2020 tarihi dahil öncesi) idari yargıda dava açılmamış madenle ilgili idari para cezaları Tebliğ anlamında kesinleşmiş olmaktadır.

Bunun dışında idari yargıda davası devam eden 17/11/2020 tarihi itibariyle kesin hükümle son bulmuş madenle ilgili idari para cezaları, Tebliğ anlamında kesinleşmiş alacak sayılır ve 7256 sayılı Kanun'a göre yapılandırmadan yararlanabilir. Bu anlamda söz konusu idari para cezasının iptali talebini reddeden idare mahkemesi ve bölge idare mahkemesi kararına karşı üst kanun yoluna başvurulmaması ya da başvurunun en son olarak Danıştay kararıyla reddi halinde alacak kesinleşmiş olur.

d) İdari Para Cezasıyla İlgili Davadan Feragat

İdari para cezalarıyla ilgili devam eden davaların feragatle sona erdirilmesini de özel olarak irdelemek gerekir. İdari yargılama hukukunda feragat hakkında 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 31.maddesinin atfıyla 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun (HMK) 307 ila 312 inci maddeleri hükmü uygulanır. 6100 sayılı HMK m.307 hükmü uyarınca feragat, tek taraflı irade beyanıyla yapılır ve davalı idarenin feragati kabulü gerekmeden davanın reddi gibi kesin hüküm sonucu doğurur. Bununla birlikte idare mahkemelerinin davacının feragat beyanının yasada uygun olduğu şeklindeki tespit kararıyla uyumsuzluğun sona erdiğine karar vermesi gerekir. Davanın feragat nedeniyle reddi kararı da kanun yolu açık bir karardır. Bu nedenle feragat nedeniyle davanın reddine ilişkin kararın da kesinleşmesi gerekir. Tebliğde bu konuda "*Bu itibarla, 7256 sayılı Kanun kapsamına tür ve dönem olarak girdiği halde varlığına ilişkin dava açılmış olan alacaklardan; anılan Kanunun yayımı tarihinden önce davadan tamamen feragat edilmiş ve feragate ilişkin mahkeme kararı ile kesinleşerek taraflardan birine tebliğ edilmiş olanlar, 7256 sayılı Kanunun yayımı tarihi itibarıyla vadesi geldiği halde ödenmemiş ya da ödeme süresi henüz geçmemiş alacak olması şartıyla, Kanundan yararlanabilecektir.*" denilmektedir. Buna göre, idari para cezasıyla ilgili feragatle kesinleşmiş olan davanın taraflardan birine en geç 17.11.2020 tarihinde tebliğ edilmesi halinde vade ve ödeme şartı da karşılandığı takdirde yapılandırmaya girecektir.

e) İdari Para Cezasıyla İlgili Davadan Vazgeçme

Tebliğin Ç-1 maddesinde davalardan vazgeçme ile ilgili "*7256 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin on üçüncü fıkrasının (a) bendinde, bu Kanun hükmünden yararlanmak isteyen borçluların Kanunda belirtilen şartların yanı sıra dava açmamaları, açılmış davalardan vazgeçmeleri ve kanun yollarına başvurmamalarının şart olduğu hükme bağlanmıştır.*

Kanun kapsamına, alacağın varlığı hususunda ihtilaf olan alacaklar girmemekte olup, münhasıran kesinleşmiş alacaklar girdiğinden, bu Kanundan yararlanmak isteyen borçluların kesinleşmiş alacaklara ilişkin dava açmamaları, açılmış davalardan vazgeçmeleri (ihtirazi kayıtla verilen beyannameye konu alacaklar için Kanundan yararlanmak isteyenlerin alacağına ilişkin olarak açmış oldukları davalar dâhil) ve kanun yollarına başvurmamaları gerekmektedir. Bu nedenle, Kanun hükmünden yararlanmak isteyen borçluların bu yöndeki iradelerini başvuruları sırasında yazılı olarak belirtmeleri şarttır." açıklamasına yer verilmektedir. Buna göre, davadan vazgeçmesi söz konusu olan borçluların 7256 sayılı Kanunda yapılandırma için gerekli şartları taşıyor olmaları gerekir. Başka bir deyişle, 31/08/2020 tarihinden önce verilmiş ve 17.11.2020 tarihi itibariyle kesinleşmiş idari para cezasını ödemekle borçlu olan ruhsat sahibinin 7256 sayılı Kanun'dan

yararlanma şartlarını taşıyan söz konusu kamu alacağına karşı açmış olduğu davadan vazgeçmesi söz konusu edilmektedir. Bu nitelikteki kesinleşmiş idari para cezasına karşı açılan davadan vazgeçilmesi ya da böyle bir davada verilmiş bir karara karşı kanun yoluna başvurulmaması gerekir.

Yukarıda belirtildiği gibi 17.11.2020 tarihi itibariyle dava süresi geçtiği halde dava açılmamış, açılan ve ret ile sonuçlanan davanın üst kanun yoluna başvurulmayarak ya da Danıştay tarafından nihai olarak temyiz başvurusunun reddi yoluyla kesinleşmiş olan idari para cezalarına karşı açılmış bir dava var ise, 7256 sayılı Kanun'un m.3 (13-a) maddesi ve Tebliğin Ç-1 maddesinde belirtilen vazgeçme söz konusu olabilir. Hemen belirtelim ki, Maden Kanunu'ndan doğan kesinleşmiş bir idari para cezasına karşı dava açılmış olması çok zor bir ihtimaldir.

5) Tahsil İçin Vergi Dairelerine İntikal Ettirilmeyen ve Maden Kanunu'na Göre Kesilmiş İdari Para Cezaları

Tebliğin I B (c) maddesi hükmü Maden Kanunu'na göre tesis edilen idari para cezaları hakkında da uygulanır. Dolayısıyla idari para cezaları açısından “*vergi dairelerine takip için intikal etmiş olanlar(ı)*” bakımından 7256 sayılı Kanunun uygulanacağı ifadesi yer almaktadır. Buna göre, MAPEG tarafından vadesi ve ödeme süresi dolmuş olsa bile MAPEG tarafından vergi dairelerine 6183 sayılı Kanun'a göre tahsil için intikal ettirilmemiş olan idari para cezaları yapılandırmaya ilişkin diğer şartları taşıyorsa tahsil vergi dairesine başvurularak yapılandırma konusu yapılabilir.

III. 7256 Sayılı Kanun'dan Yararlanma Şartları

a) 31/12/2020 Tarihine Kadar İlgili İdareye Başvuru Şartı

7256 sayılı Kanun'un Ortak Hükümler başlıklı 3. maddesinin 1. fıkrasında, Kanun'dan yararlanma şartları arasında süresi içinde ilgili idareye başvurulmuş olması şartı öngörülmüştür. Aynı husus Tebliğ II A maddesinde hüküm altına alınmıştır.

Anılan hükme göre borçluların 31/12/2020 tarihine kadar (bu tarih dahil) olmak üzere ilgili idareye başvuruda bulunmaları gerekmektedir. Devlet Hakları ve Maden Kanunu'ndan doğan idari para cezaları açısından ilgili idarenin saptanması için Maden Kanunu'nda yer alan düzenlemelere bakılması gerekir.

Maden Kanunu m.12/III hükmünde, “*Genel Müdürlük genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere ilgili bedeli en geç on beş iş günü içerisinde Hazine hesabına aktarır. Tahakkuk eden ve ödenmeyen Devlet hakları 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilmek üzere ilgili tahsil dairesine bildirilir. İlgili tahsil dairesi idari para cezası tamamen tahsil edildikten itibaren en geç bir ay içerisinde durumu Genel Müdürlüğe bildirir.*” ifade edilmiştir.

Yine Maden Kanunu m. 13/XIV hükmü uyarınca *ruhsat sahibi tarafından Genel Müdürlüğün muhasebe birimi hesabına yatırılan Devlet hakkı tutarının* Hazine hesabına aktarılacağı hüküm altına alınmıştır. MAPEG, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile koordineli biçimde Devlet Haklarını ve idari para cezalarını tahsil etmektedir. Ödeme esasen MAPEG'e yapılmakla birlikte, akabinde MAPEG söz konusu tutarları Hazine hesabına aktarmaktadır.

Her ne kadar Maden Kanunu'nda Devlet Hakkı ve idari para cezası ödemelerinin MAPEG'e yapılacağı hüküm altına yer olsa da 7256 sayılı Kanun'da ve Tebliğ'de yapılandırmaya ilişkin

başvuruların MAPEG'e yapılacağı belirtilmemiştir. Bilakis Kanun Koyucu açıkça söz konusu başvuruların doğrudan Hazine ve Maliye Bakanlığı'na bağlı tahsil dairelerine yapılmasını yapılandırmanın koşulu olarak düzenlemiştir.

Bu doğrultuda Devlet Hakkı ve idari para cezalarının yapılandırılmasını talep edenlerin 31/12/2020 tarihine kadar (bu tarih dahil) Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı vergi tahsil dairelerine-başvuruda bulunmaları gerekmektedir. Zira söz konusu kamusal alacakların tahsil için vergi dairelerine intikal ettirilmesi 7256 sayılı Kanun'dan yararlanmanın başlıca şartlarından biridir. Bu durumda ruhsat sahipleri yahut rödovansçılar bağlı buldukları vergi dairelerine söz konusu başvuruları yapacaktır. Tebliğ'in II-A maddesinin devamında, borçluların birden fazla vergi dairesine olan borçları için her bir vergi dairesine ayrı ayrı başvuruda bulunmaları gerekmektedir. Yeter ki, başvuru 31/12/2020 tarihine kadar (bu tarih dahil) söz konusu başvuru yapmış olsunlar. Aksi halde sadece kanuni süresi içinde yapılan başvurular için borçların yapılandırılması söz konusu olabilecektir.

Esasen MAPEG'in 7256 sayılı Kanun'dan yararlanmaları için ruhsat sahiplerine duyuru bulunmasının yerine bir ihtiyaç olduğu kanaatindeyiz. Zira her ne kadar yapılandırma başvuruları doğrudan vergi tahsil dairelerine yapılacaksa da MAPEG'in bulunduğu konum itibarıyla başvuru konusunda aracı bir rol oynaması elzemdir. Bu şekilde ilan edilen duyurulara yönelik yapılan başvurular MAPEG tarafından Hazine ve Maliye Bakanlığı'na bağlı tahsil dairelerine iletilebilecek ve bürokratik süreç daha efektif şekilde işletilebilecektir.

b) Başvurunun Yapılma Usulü ve Ödenecek Tutarların Taksitlendirilmesi

Başvurunun nasıl şekilde yapılacağı Tebliğ'in II-A hükmünde ifade edilmiştir. Başvurucular Gelir İdaresi Başkanlığı'nın internet adresi yahut e-devlet üzerinden başvurabilecekleri gibi bağlı buldukları vergi dairesine doğrudan veya posta yoluyla başvurabileceklerdir.

7256 sayılı Kanun'un 3. maddesinin 1/b bendinde Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine ödenecek tutarların ilk taksitini 31/1/2021 tarihi dahil olmak üzere bu tarihe kadar ödemeleri diğer taksitlerini ise bu tarihleri takip eden ikişer aylık dönemler hâlinde azami on sekiz eşit taksitte ödemeleri şarttır. Dolayısıyla Hazine ve Maliye Bakanlığı'na bağlı tahsil dairelerine ödenen Devlet Hakkı yahut idari para cezalarının ilk taksitinin 31/1/2021 tarihine kadar ödenmesi kalan taksitlerini ise 31/1/2021 tarihini takip eden ikişer aylık dönemler hâlinde azami on sekiz eşit taksitte ödemeleri gerekmektedir. Burada ilk taksitin ödemesi MAPEG'e değil doğrudan Hazine ve Maliye Bakanlığı'na bağlı tahsil dairelerine yapılacaktır. 7256 sayılı Kanun'a göre bu iki şart birlikte sağlanmadığı takdirde yapılandırma imkanından faydalanma imkânı söz konusu olmayacaktır. Kanun koyucu kanaatimizce burada Kanun'un olası kötüye kullanımlarını önlemek istemektedir. İlk taksitin ödenmesini zorunlu tutarak borçlunun yapılandırma neticesinde kalan borcunu ödeme niyetinde ciddi olup olmadığını bu şekilde adete test etmek istemiştir.

Tebliğ'in II B hükmünde, 6183 sayılı Kanun'un sair hükümlerine göre mirasçılarının, kefillerinin, şirket ortaklarının ve kanuni temsilcilerin kanun gereği amme borçlusu sayıldıklarından, 7256 sayılı Kanun hükümlerinden faydalanabileceklerdir.

IV. Yapılandırma Kapsamındaki Borçların Hesaplanma Usulü

Devlet Hakkı bedellerinin yapılandırma usulü 7256 sayılı Kanun'un m.2/1/ç bendinde düzenlenmiştir. Buna göre, *“Vadesi geldiği hâlde ödenmemiş ya da ödeme süresi henüz geçmemiş bulunan ve yukarıdaki bentlerin dışında kalan asli amme alacaklarının ödenmemiş kısmının tamamı ile bu alacaklara bağlı faiz, cezai faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer'i amme alacakları yerine bu Kanunun yayımı tarihine kadar Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanacak tutarın; ödenmemiş alacağın sadece fer'i alacaktan ibaret olması hâlinde fer'i alacak yerine Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanacak tutarın, bu Kanunda belirtilen süre ve şekilde tamamen ödenmesi şartıyla uygulanan faiz, cezai faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer'i amme alacaklarının tamamının tahsilinden vazgeçilir.”*

Maden Kanunu'nda doğan idari para cezalarının yapılandırma usulü ise 7256. sayılı Kanun'un m.2/1/ç bendinde düzenlenmiştir. Anılan maddede, *“Vadesi geldiği hâlde ödenmemiş ya da ödeme süresi henüz geçmemiş bulunan ve 1 inci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendi kapsamında olan idari para cezalarının tamamı ile bunlara bağlı faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer'i amme alacakları yerine, bu Kanunun yayımı tarihine kadar Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanacak tutarın; ödenmemiş alacağın sadece fer'i alacaktan ibaret olması hâlinde fer'i alacak yerine Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanacak tutarın, bu Kanunda belirtilen süre ve şekilde tamamen ödenmesi şartıyla cezaya bağlı fer'ilerin tamamının tahsilinden vazgeçilir.”*

Anılan hükümlerden anlaşılması gereken Devlet Hakkı ile idari para cezalarının asli ve gecikme faizleri yapılandırmaya gireceğidir. 6183 sayılı Kanuna göre hesaplanan gecikme zammının hesaplama yöntemi ve hesaplama süreleri değiştirilmeyecek, sadece aylık gecikme faizi/gecikme zammı oranı yerine bu 7256 sayılı Kanunda belirtilen faiz parametreleri ve oranları uygulanacaktır. Gecikme ve yapılandırma faizi olarak 01/01/2014 tarihinden itibaren yurt içi üretici fiyat endeksi (Yİ-ÜFE) aylık değişim oranlarını, 01/11/2016 tarihinden itibaren aylık %0,35 oranını (bu Kanunun yayımlandığı ay dâhil)” ifade edeceği belirtilmiştir. Dolayısıyla şu anda aylık %1,6 değil de %0,35 faiz oranı ile faizlendirme yapılacaktır. Bu durumda 7256 sayılı Kanuna göre borcu yapılandırılan borçlu, asli alacağı ile birlikte onun yanında gecikme zammı gibi büyük meblağlar teşkil edebilen fer'i borçları ödemeyecek, yalnızca asli alacağı ile birlikte (Yİ-ÜFE) oranına göre hesaplanacak faizi ödeyecektir.

Yİ-ÜFE tutarına yönelik yapılacak hesaplama Tebliğ'in II B (1) fıkrasında düzenlenmiştir. Anılan hükme göre Yİ-ÜFE tutarının hesaplanması 17.11.2020 tarihine kadar yalnızca fer'i alacaklar için esas alınan hesaplama yöntemi kullanılarak tespit edilecektir.

7256 sayılı Kanun'un 3. maddesinin 3. fıkrası uyarınca hesaplanan tutarlar peşin veya taksitler hâlinde ödenebileceği ifade edilmiştir.

V. Sonuç

Netice itibariyle 7256 sayılı Torba Kanunca Devlet Hakları ve idari para cezalarına yapılandırma imkânı tanınmasının yerinde bir düzenleme olduğunun kabulü gerekir. Ancak söz konusu kamusal alacaklarının kesinleşmesi için tahsil dairelerine intikal ettirilmesinin zorunlu kılınması, Devlet Hakkı ve madenlerle idari para cezalarının kesinleştirilmesi için vadelerinin ve ödeme günlerinin gelmesinin zorunlu tutulması 7256 sayılı Kanun'un kapsamını bir hayli daraltmaktadır. Zira bu şartları sağlayarak kesinleşen veya halihazırda kesinleşmiş Devlet Hakkı ve idari para cezalarının sayılarının çok fazla olduğundan

bahsedilemez. Özellikle idare yargıda açılmış davalardan feragat veya vazgeçme gibi kurumların borcun kesinleşme için şart koşulması bu yönüyle getirilen olumsuz düzenlemelerdir. Yine de gecikme zammı, gecikme faizi, cezai faiz gibi büyük meblağlara ulaşan feri alacakların yerine daha düşük bir faiz oranı öngören (Yİ-ÜFE) oranı esas alınarak işletilecek faizin ödenmesinin şart koşulması Kanun getiriliş amacına uygun olmuştur.